

Miljøministeriet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2022-323
Den 01. februar 2022

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 400 (MOF alm. del) stillet 7. januar efter ønske fra Anni Matthiesen (V) og Jacob Jensen (V).

Spørgsmål nr. 400

"Vil ministeren redegøre for status for oprydningen af de dokumenterede forureninger i og omkring Grindsted?"

Svar

Oprydning i og omkring Grindsted er Region Syddanmarks område, og derfor har jeg har forelagt spørgsmålet for Regionen, der har svaret:

"Jordforureningerne i Grindsted, som kan knyttes til det tidligere Grindstedværkets produktion, består af banegravsdepotet, afløbsgrøften, fabriksgrunden og den gamle losseplads. Ingen af de fire kildegrunde ligger i områder med værdifuldt grundvand eller internationale naturbeskyttelsesområder, og ingen af kildegrundene anvendes til bolig, børneinstitution eller offentlig legeplads. Regionens undersøgelser viser, at forureningen i grundvandet ikke påvirker områder med værdifuldt grundvand og at afdampning fra grundvandsforureningen fra fabriksgrunden og lossepladsen med høj grad af sikkerhed ikke udgør risiko for indeluft i boliger eller for udeluft. Jævnfør Jordforureningsloven udgør kildegrunde og grundvandsforureninger dermed ikke en risiko over for værdifuldt grundvand, menneskers sundhed og internationale naturbeskyttelsesområder.

Banegravsdepotet, der ligger nord for fabriksgrunden, har i perioden fra 1934-1962 modtaget affald på fast form fra virksomhedens produktion. Affaldet indeholder blandt andet tungmetaller, herunder kviksølv samt chlorerede opløsningsmidler og stoffer fra virksomhedens produktion.

Region Syddanmark gennemførte i 2012 en afværgeforanstaltning, som havde til formål at mindske risikoen for at komme i kontakt med forureningen. Foranstaltningen bestod i at lægge et markeringsnet ud over hele depotet og derpå mindst en halv meter ren sand og jord. Efterfølgende blev arealet tilplantet med tjørn. Banegravsdepotet er i privat eje og uden offentlig adgang. Der er opsat skilte med teksten: "Forurenet område. Adgang forbudt" ved omkringliggende vej og stisystem.

Udsivningen af forurenende stoffer fra depotet til grundvandet er begrænset og vurderes ikke at udgøre en risiko for overfladevand (Grindsted Å). Forureningen i depotet er således ikke omfattet af offentlig indsats jf. Jordforureningsloven, men udsivningen overvåges løbende.

Undersøgelser, afværgeforanstaltning og monitoring er finansieret af regionen.

Afløbsgrøften er beliggende lige syd for fabriksgrunden og blev fra 1924 benyttet af værket til udledning af urensset spildevand til Grindsted Å. Værkets første foranstaltninger til rensning af spildevandet blev påbegyndt i 1951, men først fra midten af 1970'erne blev rensningen effektiv.

Spildevandsudledningen til åen har givet anledning til, at store mængder forurening blandt andet i form af kviksølv er aflejret i bundsedimentet i afløbsgrøften, åen og i de kunstige søer Engsøen og Karlsgårde Sø. Forurening stammende fra spildevandsudledning er ikke omfattet af Jordforureningsloven.

Tidligere har udsivning fra afløbsgrøften til grundvandet givet anledning til en grundvandsforurening. Forureningen vurderes i dag at være udvasket og dermed udgør den ikke risiko for overfladevand (Grindsted Å). Forureningen fra afløbsgrøften er således ikke omfattet af offentlig indsats jf. Jordforureningsloven.

Undersøgelser er finansieret af regionen.

Fabriksgrunden, der er cirka 38 hektar stor, har siden 1924 været anvendt til produktion af farmaceutiske stoffer og tilsætningsstoffer til fødevarer. Tidligere tiders spild af råvarer og kemikalier i forbindelse med produktionen har givet anledning til jord- og grundvandsforurening med blandt andet klorerede opløsningsmidler, kulbrinter, farmaceutiske stoffer og kviksølv. Der er fra fabriksgrunden konstateret en massiv forurening af det øvre grundvandsmagasin. Grundvandsforureningen, der primært består af klorerede opløsningsmidler, kulbrinter og farmaceutiske stoffer, spredes i sydvestlig retning mod Grindsted Å.

Størstedelen af den vandopløselige del af forureningen vurderes at have forladt fabriksgrunden, således at tyngden af forureningsfanen under byen befinder sig under byen mellem fabriksgrunden og Grindsted Å. Det antages dog, at fabriksgrunden stadig er kraftigt forurenede og at der stadig findes koncentrerede forekomster af forurening i jorden.

Forureningen fra fabriksgrunden siver ud til åen over en ca. én kilometer lang strækning. Regionen er i gang med at få en tydeligere afgrænsning af udsivningsområderne, så det bliver klart, hvor der skal sættes ind med en oprensning. Sideløbende er regionen i gang med at afklare hvilke metoder, der kan danne grundlag for en oprensning af den komplekse forurening. En afklaring af såvel udsivningsområder som forslag til oprensningsmetoder ventes senest i 2023. Herefter kan arbejdet med at teste oprensningsmetoder påbegyndes i løbet af 2024, hvorefter etablering af en egentlig fuldskalaoprensning kan indledes i 2025 afhængig af finansieringen.

Der er ikke fastsat miljøkvalitetskrav for en række af de såkaldte "Grindstedværkstoffer" – herunder de fleste farmaceutiske stoffer. Det giver udfordringer i forhold til at afgrænse indsatsområder og udforme oprensningsanlægget. Regionen er i fortsat dialog med Miljøstyrelsen om fastsættelse af kriterier og mål for oprensningen.

Undersøgelser af forureningen fra fabriksgrunden er finansieret af regionen og af statslige midler (aktstykke 137 og finanslov 2021).

Grindsted gamle losseplads, der ligger syd for Grindsted by, dækker et areal på cirka 10 hektar og har været i drift fra 1930'erne til 1977. Ud over at have modtaget blandt andet husholdnings-, bygnings- og industri-affald fra oplandet har lossepladsen i perioden fra 1962 til ca. 1977 modtaget ca. 85.000 ton fast og flydende affald fra Grindstedværket. Affaldet indeholder

forureningskomponenter af samme type, som er konstateret i grundvandet nedstrøms fabriksgrunden. En stor del af affaldet blev deponeret i en grube i den nordlige del af lossepladsen. Det vurderes, at grubeområdet indeholder ca. 270.000 tons forurenede jord. Der er nedstrøms grubeområdet konstateret en betydelig forurening af det øvre grundvandsmagasin. Grundvandsforureningen spredes med grundvandet i nordvestlig retning mod Grindsted Å.

Region Syddanmark forventer i løbet af 2022 at afklare, om grundvandsforureningen fra lossepladsen udgør en risiko for Grindsted Å eller Engsøen. Viser det sig at være tilfældet, vil lossepladsen være en type-1-generationsforurening.

Undersøgelserne er finansieret af regionen og af statslige midler (aktstykke 137).

*Region Syddanmark har udarbejdet informationsmateriale om igangværende og kommende indsatser over for forureningerne i Grindsted. Materialet kan findes her:
<http://grindstedforurening.dk/nyheder/nyheder-om-grindsted-forureningerne/oktober-2021/nyt-informationsmateriale-om-forureningerne-i-grindsted/> "*

I dag får regionerne hvert år fast i omegnen af 430 millioner kroner til jordforureningsopgaven. Derudover er der afsat ekstraordinære 630 mio. kr. til generationsforureninger på finansloven 2021.

Regionernes indsats over for generationsforureninger løber parallelt med deres sædvanlige indsats over for jordforureninger, der ligger inden for de offentlige indsatsområder. Arealer, der falder uden for de offentlige indsatsområder, kan i særlige tilfælde blive en del af den offentlige indsats, hvis regionen vurderer, at der er særlige tungtvejende hensyn til menneskers sundhed og det omgivende miljø. Det følger af en tidligere redegørelse fra Kammeradvokaten.

Lea Wermelin

/

Nina Porst